

Ugotavljanje rakotvornosti in ocena tveganja

Dr. Mojca Fuat Gatnik univ. dipl. biol.

Samostojna raziskovalka

Predavanje je obsegalo nekaj uvodnih besed o toksikologiji, definicijo osnovnih pojmov ter kratek zgodovinski pregled. Zgodovinski pregled se je začel pri Egipčanih in drugih ljudstvih starega veka, kratko opisal srednji vek, ter se ustavil na sodobni masovni proizvodnji kemikalij ter ugotavljanju strupenosti danes. Danes imajo pomembno vlogo pri reguliranju področja toksikologije mednarodne in evropske organizacije OECD, ECHA in EFSA.

Omenili smo klasične toksikološke teste na živalih, najbolj pogosto uporabljene živali ter omenili smo kateri so standardizirani testi za končne točke, kot so akutna toksičnost, subkronična toksičnost, kronična toksičnost, rakotvornost, strupenost za razmnoževanje, razvojna toksičnost, nevrotoksičnost ter genotoksičnost. Od novejših končnih točk smo omenili učinke na endokrini sistem in razvojno neurotoksičnost.

V 21. stoletju je vodilo pri preizkušanju kemikalij, iskanje alternativ za teste na živalih »Princip 3R«: "Reduce", "Refine" in "Replace". Ta princip vodi v definicijo alternativnih metod *In vitro* in *In silico*.

Glede rakotvornosti smo razložili osnovne pojme, načine ugotavljanja rakotvornosti, *in vivo*, *In vitro* in *In silico* ter podali seznam standardnih testov za ugotavljanje rakotvornosti.

Drugi del predavanja se je osredotočil na oceno tveganja. Pomembno se je zavedati razlike med nevarnostjo in tveganjem (tveganje = nevarnost x izpostavljenost). Ocena tveganja je sestavljena iz naslednjih korakov, ki so bili podrobneje opisani: ocena nevarnosti, vrednotenje nevarnosti, ugotavljanje izpostavljenosti ter vrednotenje tveganja.

Končno sporočilo predavanja

Čeprav ima kemikalija prepoznan neželeni učinek, se neželenim učinkom lahko izognemo, le če kemikalijo uporabljamo skladno z navodili za uporabo!

Nujno PREBERI ETIKETO in UPOŠTEVAJ priporočila za varno rabo.

Za več informacij se lahko obrnete na predavateljico (mojca.gatnik@gmail.com)